

Dr. Kolláth György

Floridában méreginjekcióval kivégezték Paul Hillt, az egykori protestáns prédikátort. /Büntetését 1994-ben követte el, szitává lőtte azt az orvost és annak testőrét, aki abortusz-műtéteket végzett./ Isten nyugosztalja őt, csakúgy, mint az áldozatait. Minden embernek kijár a végtisztesség: az emberi méltóság, pontosabban a kegyelet jogán. Mindez független attól, hogy a lelkész nem mártír, nem szent ember, hanem hidegfejű gyilkos, közönséges gonosztevő (volt). Én semmi csodálnivalót, mákszemnyi hősiességet sem láttam rajta a kivégzését megelőző sajtótájékoztatóján. Egy riasztóan elvetemült, öntörvényű, cinikus ember pózolt, aki még egyszer kiélvezte a közfigyelmet. Fundamentalizmusán kívül más feltűnő gesztusa nem látszott. Állítólag ezzel búcsúzott el: „Nem tudnék a tükörbe nézni, ha nem tettem volna meg.” Máskor talán igaz: halottról vagy jót vagy semmit. Most jöjjön mégis csak egy száraz megjegyzés: tükörbe-nézési gondjai néhai Hill tiszteletesnek bizonyosan nem lesznek.

Cím A pensacolai prédikátor mérge

Dátum
2003.09.06.

Nincs különösebb bajom azzal, hogy a médiavilág thrillerként (borzongató, színes történetként) számolt be az ítélet végrehajtásáról. A demokratikus világ nagy paradoxona, hogy mintegy 3 milliárd embert felkavar és elgondolkodtat egy gyilkos és két áldozat halála, ezzel szemben emberek tíz- vagy százezreinek éhhalála 20-30 másodperces napihír mindössze. A demokrácia éppen ettől és éppen a Hill-félék miatt sebezhető. Megszólalni ennek a helyrebillentése miatt érdemes. Következtetésekről, tanulságokról írok:

Tiszta sor, hogy Florida állam a legsúlyosabb büntetését alkalmazta Hill-lel szemben. Végleg kizárta őt a társadalomból, s ennek ott kivégzés a formája. Európában a „csont nélküli” életfogytiglani szabadságvesztés célozza, valósítja meg ugyanezt. Talán mindkét modell – más és más hagyományok, jogszokások, polgári elvárások mentén – jogállaminak ismerhető el. Csak ezért a halálbüntetés körüli vitának újból fellángolnia nem kellene. De ha már e modellszerű eset apropóján a kivégzés igazságos és „gyakorlatias” megoldását latolgatnánk, gondoljunk bele: Hill prédikátor jó előre tud(hat)ta, hogy gaztettéért az életével fizet. Mégis megtette bűnét, lám, nem tartotta őt vissza, hogy ő is a kínpadon végzi. Ne fogadjuk el tehát mindent elsöprő érveknek, hogy a szemet szemért, fogat fogért elv gyógyír mindenre, hogy kíméletlen megtorlással a bűn kezelhető, el is kerülhető. Sajnos, nem, mert nincsenek ebben a körben (sem) csodafegyverek.

Talán pontosan az abortusz, s a halálbüntetés az, ahol jó megoldás már nincsen, több mint nehéz megmondani: melyik is a kisebbik rossz. A társadalom, a közösség, az áldozat családjá kapjon elégtételt, sőt jóvátételt. Hihetővé kell tenni, hogy bűn következmények nélkül nem marad, kár vele próbálkozni. Ám, mivel a halál visszafordíthatatlan, később bocsánatot kérni, újratemetni pedig nem elég, a civilizált világ hiába keresné a kivégzések visszaállításában a bűnüldözés-, és –megelőzés eszközeit. Az okok, a mélyben rejtőző összefüggések, a sokszor sorsszerű, mégis figyelmen kívül hagyott előzmények Hill tiszteletes „mérgevel” nem kezelhetők. Több a gond és a feladat ennél.

A nyakunkon van szeptember 11-ke. Nem keresnék erőszakolt párhuzamot, mégis muszáj belegondolni: a fundamentalista gondolkodásmód hová is vezethet?! A saját (hit)vallás, erkölcsi-világnézeti meggyőződés fegyveres kikényszerítése, kíméletlen, megszállott terjesztése, érte erőszak alkalmazása, a hitetlenek megbüntetése nem csak Pensacola-ban történ(hetet)t meg, ám mindenütt, minden körülmények között zsákutca. Egy dolog vakon hinni a magam igazában, sőt érte akár tüntetni, demonstrálni is szabad. Őrütségeket lázongva terjeszteni, az ellentábort nyomás alá helyezni, bojkottot hirdetni, paradicsommal, záptojással „véleményt mondani” a világ jelentős részén nem (nagy) bűn. Sokszor förtelmes, gyalázatos a verbális agresszió is, de abba nem hal bele senki. Csakhogy, az államon

Dr. Kolláth György

kívül senki nincs és nem is lehet feljogosítva a megtorlás alkalmazására, különben ember embernek lesz farkasa. Ideje belátni és mindenki számára nyilvánvalóvá tenni: az egyik ember vallása, erkölce nem parancs a másik ember számára és nem is „sajátkezűen” beteljesíthető istenítélet felette, azaz senki nem játszhat Istent. Még egy prédikátor sem. Ettől különböző dolog a művi terhesség-megszakítás, ami – ott és akkor, amikor a terhesség már fennáll – rossz dolog. De ezen a címen ölni, más sorsa felett rendelkezni, nőket vállalhatatlan helyzetbe belehajszolni vagy orvosaikra kezet emelni nem pusztán erkölcstelen, hanem jogtalan is. Normális ember tudja: az abortusznak nem csupán „szexuális balesetekből” származó, avagy kényelmi útja-módja lehet. Ha valamit számít, ér az emberi méltóság joga, s a benne foglalt önrendelkezés, akkor a baj megelőzése, illetve a jó döntés és vállalás elősegítése, nem pedig az elvakult düh kiengedése teremthet rendet. Puskához itthon nem jut mindenki, de a görcsöket oldani nekünk is kéne.

Néha a higgadt, egyenes beszéd is kis lépés a jó irányba. A közügyek értelmes megvitatása a demokrácia lényege. Evidencia volna? Az, mégis egy ultra-konzervatív ember lehordott a fenti, nyilvánosan elmondott gondolataimért. Csak ne védjem a cédákat meg a jó módú orvosokat, megérdemelik sorsukat – mondta paprikavörösen! Kínomban egy sorozatgyilkos mentegetőzését ajánlottam a figyelmébe: Talán kicsit túllőttem a célon - merengett, feszengett a sárgaruhás. Paul Hill ennyire sem volt képes.

PAUL (McCartney) mellett John (Lennon) énekelte egykor: The Fool on the HILL (Bolond a hegyen).